

§ 23

Esitys kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä HUS:n välisen Laakson yhteissairaalan hankesuunnitteluvaiheen toteuttamista ja hankintayhteistyötä koskevan sopimuksen hyväksymiseksi

HEL 2018-000234 T 10 06 00

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä HUS:n Laakson yhteissairaalan hankesuunnitteluvaihetta ja siihen liittyvää hankintayhteistyötä koskevan sopimuksen hyväksymistä siten, että hankesuunnittelun arvonlisäveroton kokonaiskustannus on enintään 9 000 000 euroa ja että Helsingin kaupungin osuus hankesuunnittelun kustannuksesta on arvonlisäverottomana enintään 5 310 000 euroa.

B

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti, että kaupunginhallitus oikeuttaa teknisen johtajan sopimaan tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia sopimukseen ja allekirjoittamaan sopimuksen.

C

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden jatkamaan hankesuunnittelun valmisteluun liittyviä tehtäviä odottamatta kaupunginhallituksen päätöstä.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Sari Hildén

Lisätiedot

Erja Erra, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39997
erja.erra(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Laakson yhteissairaala on Laakson sairaala-alueelle vuosina 2021 - 2026 toteutettavaksi suunniteltava, toiminnoista nykyisin vastaavien Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUS:n yhteinen psykiatrisen ja somaattisen sairaala. Laakson yhteissairaalan tarveselvitys on hyväksytty sosiaali- ja terveyslautakunnassa 23.5.2017 §167. HUS hallitus käsitteli tarveselvitystä 21.8.2017 § 105 ja päätti, että HUS:n ja Helsingin kaupungin mielenterveyspalvelujen yhteistä suunnittelua jatketaan.

Hanke on sekä Helsingin kaupungin että HUS:n kannalta kiireellinen. Nykyiset tilat ovat huonokuntoiset ja sairaalatoimintaan soveltumattomat. Suunnittelua jatketaan laatimalla vuosien 2018 - 2019 aikana hankesuunnitelma päätöksentekoa varten. Hankesuunnitelma sisältää sekä toiminnan kehittämis- ja integraatiosuunnitelmat että uudisrakentamista ja nykyisten sairaalarakennusten peruskorjaamista koskevat suunnitelmat.

Helsingin kaupunki ja HUS ovat valmistelleet hankesuunnitteluvaihetta ja siihen liittyvää hankintayhteistyötä koskevan sopimuksen. Liitteenä olevassa sopimuksessa määritellään hankesuunnittelun toteutus, organisaatio, vastuut sekä kustannukset ja niiden jakautuminen osapuolten kesken. Hankkeen kokonaiskustannukseksi on arvioitu tarveselvitysvaiheessa käytettävissä olleilla tiedoilla 670 - 700 milj. euroa. Hankesuunnitteluvaiheen kustannuksen on tästä arvioitu olevan noin 1,3 % eli arvonlisäverottomana enintään 9 000 000 euroa, josta Helsingin kaupungin osuus arvonlisäverottomana on enintään 5 310 000 euroa.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hallitus on 5.2.2018 § 12 hyväksynyt osaltaan sopimuksen Laakson yhteissairaalan hankesuunnitteluvaiheen toteuttamisesta ja siihen liittyvästä hankintayhteistyöstä.

Esittelijän perustelut

Helsingin sairaaloiden suunnittelu perustuu vuonna 2016 Helsingin kaupungin johdolla päivitettyyn pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030:een. Sen mukaan pääkaupunkiseudulla on 2030-luvulla neljä sairaala-aluetta: Malmi ja Meilahti Helsingissä, Jorvi Espoossa ja Peijas Vantaalla. Meilahden sairaala-alue käsittää myös Laakson sairaalan sekä Iho- ja allergiasairaalan. Laakson yhteissairaala tulee muodostamaan yhtenäisen kokonaisuuden Meilahden sairaalan kanssa.

Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevision mukaan Laakson alueelle keskitetään Uudenmaan vaativa psykiatrinen sairaalahoido, joka käsittää sekä Helsingin kaupungin että HYKS Psykiatrian toiminnot. Lisäksi Peijaksen ja Jorvin yhteispäivystysten yhteydessä on edelleen psykiatrisia sairaansijoja. Myös iäkkäiden kuntalaisten tarvitsema akuutti sairaalahoido, akuutin vaiheen kuntoutus, palliatiivinen hoito ja saattohoito järjestetään Laakson sairaala-alueella. Helsingin sairaala (entinen kaupunginsairaala) vastaa tästä toiminnasta.

Laakson alueelle rakennettava yhteissairaala tulee korvaamaan Laakson nykyisen sairaalan vuodeosastot, Suursuon sairaalan, Auroran sairaalan sekä HYKS Psykiatriakeskuksen (aik. Hesperian sairaala), Kellokosken sairaalan psykiatrian ja HYKS:n lastenpsykiatrisen sairaalahoidon tilat.

Hankkeen kiireellisyyteen vaikuttaa nykyisten sairaalarakennusten huonokuntoisuus sekä sairaaloiden epätarkoituksenmukaiset tilat. Laakson sairaala on rakennettu 1920-luvulla, potilaat ovat monen hengen huoneissa eikä huoneissa ole omia wc-tiloja. Tilat eivät sovellu nykyaikaiseen kuntouttavan hoitoon. Suursuon sairaalaa ei enää peruskorjata ja rakennuksen tekninen ikä on päättymässä. Auroran sairaalapaviljongit jakavat toiminnan moneen erilliseen rakennukseen mäkisessä maastossa, jossa esteetöntä liikkumista ei voida järjestää.

Myös HYKS psykiatrialla on huonokuntoiset ja toimintaan soveltumattomat tilat. Näistä kiireellisin tilatarve on Kellokosken sairaalassa sijaitsevilla toiminnoilla. Kellokosken sairaala, Auroran sairaala ja Psykiatriakeskus eivät sovellu nykyajan psykiatriaan ja sen kehittämiseen. HUS hallitus on päättänyt lakkauttaa toiminnan Kellokoskella vuosina 2022 - 2023. Lastenpsykiatrialla ei ole vakinaisia tiloja, ne ovat hajallaan huonokuntoisissa tiloissa.

Laakson yhteissairaala on tarkoitus toteuttaa vaiheistettuna alkaen uudisrakentamisesta niin, että toimintojen siirtäminen Kellokosken sairaalasta sisältyy ensimmäiseen toteutusvaiheeseen. Sopijapuolet hyväksyvät tämän yhdeksi suunnittelun lähtökohdaksi.

Yhteissairaalahanke perustuu tarpeelle viedä läpi kahden erillisen organisaation integraatio, kehittää uuteen sairaalaan sijoittuvaa toimintaa ja varmistaa palvelujen kehittämisedellytykset, palvelujen hyvä laatu ja saatavuus samalla kun potilaille järjestetään asianmukaiset, lähtötilanetta selvästi paremmat hoito-olosuhteet. Keskeisenä hanketta ohjaavana tavoitteena on sosiaali- ja terveystalouden tuottavuuden lisääminen niin, että rakennusinvestoinnista aiheutuvat lisäkustannukset voidaan kattaa nykyistä kustannustehokkaammin järjestetyn toiminnan

kautta. Hanke tukee kansallisen sote-uudistuksen keskeisiä tavoitteita ja antaa hyvät mahdollisuudet yhdistää kaupungin ja HUS:n palvelujärjestelmät. Kun palvelurakenteen, toimintaprosessien ja tilojen suunnittelu liitetään yhteen, ei integraatio jää vain hallinnolliseksi.

Laakson sairaala-alueelle sijoitetaan nykyisen HUS psykiatrian ja Helsingin kaupungin psykiatrian yhteensä 425 sairaansijaa, lasten psykiatrian 32 sairaansijaa sekä somaattisen sairaalan eli Helsingin sairaalan ja vaativan neurologisen kuntoutuksen 450 sairaansijaa. Suunnitelma sisältää lisäksi tilat sairaalan toimintaa tukevalle polikliiniselle toiminnalle, jonka tulee joustavien ja tehokkaiden hoitoketjujen turvaamiseksi sijaita sairaalassa. Sairaalassa on lisäksi psykiatrian ja geriatrian opetus- ja toiminnan tarvitsemat tilat sekä toimintaa palvelevat tukipalvelut. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään synergiaetuja psykiatrian ja somatiikan kesken sekä Meilahden kampuksen kanssa.

Laakson yhteissairaalaan siirtyvät psykiatriset sairaalaosastotoiminnot liittyvät seuraaviin psykiatrian osa-alueisiin: akuuttipsykiatria, lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, geropsykiatria, psykoosisairaudet, mielialahäiriöt, päihdepsykiatria, neuropsykiatria ja oikeuspsykiatria. Toiminta kattaa laajasti koko psykiatrisen hoidon kentän, muodostaa huomattavan psykiatrisen osaamiskeskittymän ja mahdollistaa toiminnallisten synergioiden hyödyntämisen.

Somaattisen sairaalan sairaalatoimintoja ovat akuuttigeriatrinen kuntoutus, traumakuntoutus, infektioiden hoito, geriatrinen jatkokuntoutus, vaativa neurologinen kuntoutus, kirurginen jatkohoito, palliatiivinen hoito ja saattohoito, psykogeriatrinen hoito, päihdekuntoutus ja haavahoito.

Sairaalaosastot suunnitellaan tiloiltaan yleisluonteisiksi eli geneerisiksi mm. siten, että ne voidaan tarpeen mukaan ottaa joko psykiatrian tai somatiikan käyttöön. Potilashuoneet ovat yhden hengen huoneita käsittäen liikuntaesteiselle soveltuvan wc-tilan. Osastot suunnitellaan kolmella eri tavalla: osa varustetaan psykiatrian turvallisuustason mukaan, osa somatiikan sairaalateknisin järjestelmin kuten happipistein ja osa sekä psykiatrian että somatiikan tarpeiden mukaisesti.

Tarveselvitys

Helsingin kaupunki ja HUS ovat laatineet Laakson yhteissairaalan 8.5.2017 päivätyn tarveselvityksen. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta on tehnyt tarvepäätöksen 23.5.2017 § 167. HUS hallitus on 21.8.2017 § 105 päättänyt, että HUS:n ja Helsingin kaupungin mielenterveyspalvelujen yhteistä suunnittelua jatketaan. Helsingin kaupungin ja HUS:n tarkoituksena on jatkaa Laakson yhteissairaalahank-

keen selvitystä laatimalla hankesuunnitelma hyväksytyyn tarveselvityksen pohjalta.

Rakennuspaikka sijaitsee kaupunginosassa 18 Laakso, korttelin 182626 tontilla 2, osoitteessa Lääkärintie 8, 00250 Helsinki. Hankkeen toteuttaminen edellyttää asemakaavan muutoksen. Helsingin kaupunki on käynnistänyt asemakaavan muutosprosessin tarveselvitysvaiheessa laaditulla osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla.

Laakson yhteissairaalan kokonaislaajuus on enintään noin 150 000 brm² ja se toteutetaan uudisrakennuksina ja alueelle jäävien sairaalarakennusten peruskorjaus- ja muutostöinä. Osa nykyisistä sairaalarakennuksista sekä alueella sijaitsevat asuinrakennukset ja päiväkotit puretaan. Selvitys korvaavista tiloista tehdään hankesuunnitteluvaiheessa. Hanke sisältää lisäksi uuden liikenneyhteyden ja ajotunnelin toteuttamisen Auroran portilta sairaala-alueelle sekä muut tarvittavat aluetyöt. Hankesuunnitteluvaiheessa selvitetään myös mahdollisuutta rakentaa Meilahden ja Laakson sairaala-alueet yhdistävä huoltotunneli. Hankkeen kokonaiskustannukseksi on arvioitu tarveselvitysvaiheessa käytettävissä olleilla tiedoilla 670 - 700 milj. euroa

Sopimus

Helsingin kaupungin ja HUS:n välisellä sopimuksella sovitaan Laakson yhteissairaalan hankesuunnitelman laatimisesta sekä siihen liittyvästä hankintayhteistyöstä. Hankinnat toteutetaan hankintalain 21 §:n mukaisena hankintayksiköiden yhteistyönä. Sopimus koskee tarvittavien suunnittelu-, konsultti- ja asiantuntijapalvelujen hankintaa. Lisäksi sovitaan hankesuunnittelun ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamisesta, vastuista ja menettelytavoista sekä hankesuunnitteluvaiheen kustannusten jakamisesta. Sopijapuolet eivät myy tai osta palveluja toisiltaan.

Sopimus voidaan irtisanoa, mikäli sopimukseen liittyvät terveydenhuollon tehtävät siirtyvät maakuntaorganisaatiolle. Sopimuksen perusteella tehtävät suunnittelu- ym. sopimukset laaditaan siten, että ne voidaan siirtää Maakuntien Tilakeskus Oy:lle tai sen sidosyksikölle tai muulle yhteisesti sovittavalle ulkopuoliselle taholle, joka tulee sairaalahankkeen rakennusten omistajaksi.

Lähivuosien suuret psykiatrian tilakysymykset voidaan todennäköisesti ratkaista tässä hankkeessa nopeammin kuin vaihtoehdossa, jossa jäätäisiin odottamaan maakuntahallinnon päätöstä hankkeen suunnittelun aloittamisesta. Yhteissairaalan lopullinen rahoituspäätös jäänee kuitenkin maakuntaudistuksen jälkeen tehtäväksi ja tuolloin hanke arvioidaan uudelleen. Maakunta- ja sote-uudistuksen lakiluonnosten mukaan Helsingin kaupunki vuokraa sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käytössä ole-

vat tilat valtakunnalliselle Maakuntien Tilakeskus Oy:lle. HUS:n kiinteistöomaisuus ja investointien rahoitus siirtyvät Maakuntien Tilakeskus Oy:lle. Kuntien omistukseen jääviä kiinteistöjä koskeva investointimennettely ja uudistuksen jälkeinen investointien ohjausmekanismi eivät vielä ole tiedossa.

Hankesuunnitelma

Sopimuksen mukaan hankesuunnitteluvaiheen tavoitteena on tuottaa hankepäätöstä varten riittävä tieto sairaalan toiminnasta ja toiminnan laajuudesta, potilaiden hoito- ja tukipalveluprosesseista, henkilöstöresursseista, tilatarpeesta, rakentamisen laajuudesta, hankkeen vaiheistuksesta, toteutus- ja käyttökustannuksista, toteutusmuodosta, aikataulusta, toteutuksen aikaisista tilapäisjärjestelyistä, väistötilatarpeista ja Laakson sairaala-alueelta pysyvästi poistuvien toimintojen uusista tilajärjestelyistä kustannusvaikutuksineen.

Hankesuunnitelmassa määritellään hankkeen laatutaso, ympäristötavoitteet ja tekniset järjestelmät, laaditaan tarvittavat tekniset selvitykset sekä ehdotussuunnitelmat. Hankesuunnitelma sisältää hankkeen taloudellisten vaikutusten ja riskien arvioinnin. Suunnitelmasta pyydetään tarvittavat viranomaislausunnot.

Helsingin kaupunki valmistelelee tarvittavaa asemakaavamuutosta koskevan luonnoksen samanaikaisesti hankesuunnitteluvaiheen kanssa.

Kustannukset

Tarveselvitysvaiheessa arvioidusta Laakson yhteissairaalan enimmäislaajuudesta Helsingin kaupungin tilojen osuus on 59 % ja HUS:n toimintojen osuus 41 %.

Hankesuunnitteluvaiheen kustannukset ovat arvonlisäverottomana arviolta 8 - 9 milj. euroa. Kustannuksilla tarkoitetaan kaikkia hankesuunnittelusta maksettavia suunnittelu-, konsultti- ja asiantuntijapalkkioita ja muita hankesuunnittelusta sopijapuolille aiheutuvia ulosmaksettavia kustannuksia. Arvio rahoitustarpeesta vuodelle 2018 on noin 3,5 milj. euroa ja vuodelle 2019 noin 5,5 milj. euroa, Helsingin kaupungin 59 %:n osuus rahoitetaan talousarvion kohdasta 8020101. Hankesuunnitteluvaiheen kustannukset siirtyvät jatkossa hankkeelle.

Aikataulu

Hankesuunnitteluvaihe saadaan päätöksen syyskaudella 2019. Aikatauluarvio on seuraava:

08.03.2018

- Toiminnan kehittäminen, tarpeen määrittely ja tilaohjelma 9/2017 - 5/2018.
- Vanhojen, suojeltujen sairaalarakennusten kunto- ja haitta-ainetutkimukset 10/2017 - 8/2018.
- Konsulttipalveluiden kilpailutus 1/2018 - 8/2018.
- Hankesuunnittelu 9/2018 - 10/2019.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Erja Erra, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39997
erja.erra(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Laakson yhteissairaalan hankesuunnittelu_ sopimus ja liite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Roha

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 15.02.2018
§ 20